

Perustelumuistio

9.1.2025

VN/26631/2024
VN/26631/2024-VNK-26

Päätösehdotus vuoden 2025 valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet -määrärahan käytöstä

Taustaa

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksen mukaan hallitusohjelman toimeenpanon helpottamiseksi luodaan valtioneuvoston yhteinen ja tarkasti määritetty toimintamenovaraus sekä toimintamalli mahdollistamaan henkilöstövoimavarojen nopea, tehokas ja joustava kohdentaminen. Yhteisen resurssin käytöstä päättää valtioneuvoston yleisistunto pääministerin esityksestä. Yhteinen resurssi sijoittuu valtioneuvoston kanslian yhteyteen.

Valtioneuvoston kansliasta annetun valtioneuvoston asetuksen (393/2007) 1 §:n 21 kohdan (1117/2023) mukaan valtioneuvoston kanslian tehtäviin kuuluu valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteiseen toimintaan ja hankkeisiin osoitettavien toimintamenojen kohdentamistoimet. Valtioneuvoston kansliassa on vuoden 2024 alussa valmisteltu toimintamalli Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet -määrärahan myöntämiseksi (VN/32062/2023-VNK-13, 4.1.2024). Määrärahaa kutsutaan jatkossa tässä muistiossa myös nimityksellä VN Toimiva -määräraha.

Valtion vuoden 2024 talousarviossa momentin 23.01.01 (Valtioneuvoston kanslian toimintamenot) määrärahasta on varattu 5 000 000 euroa valtioneuvoston yhteiseen hallitusohjelman toimeenpanoon. Määrärahan myöntämisestä on päätetty 14.3.2024 valtioneuvoston yleisistunnon päätöksellä, jolloin määrärahaa kohdennettiin suoraan ministeriöiden hankkeisiin yhteensä 2 172 000 euroa. Kohdentamatta jätetty osuus on teknisesti myönnetty valtioneuvoston kanslian kirjanpitoyksikölle. Päätöksen mukaan kohdentamaton osuus voidaan kohdentaa hankkeisiin vuoden 2024 aikana taikka hankkeiden jatkorahoitukseen tai uusiin hankkeisiin vuonna 2025. Määrärahan kohdentamispäätökset tältä osin toteutetaan valtioneuvoston kanslian päätöksellä, ellei niitä ole perusteltua käsitellä valtioneuvoston yleisistunnossa.

Vuoden 2024 määrärahan kohdentamatta jätettyä osuutta on kohdennettu hankkeisiin valtioneuvoston kanslian päätöksillä 17.5.2024, 7.6.2024, 18.6.2024, 16.8.2024, 9.9.2024 ja 9.10.2024. Määrärahasta on vuoden 2024 aikana tehdyillä päätöksillä (VN/37077/2023) tähän mennessä kohdennettu hankkeisiin yhteensä 2 920 000 euroa.

Varainhoitovuoden 2024 määrärahojen myöntöpäätösten yhteydessä on myönnetty useampivuotisille hankkeille mahdollisena määrärahaa myös varainhoitovuosille 2025 ja 2026 edellyttäen, että eduskunta kyseisten vuosien talousarviossa hyväksyy määrärahan eikä hankkeen toteuttamisessa tapahdu muita määrärahan myöntämiseen vaikuttavia muutoksia. Päätöksissä on todettu, että myöntöpäätös mahdollisena myönnettyltä osin tehtäisiin myöhemmin eikä se edellyttäisi ministeriöltä uutta hakemusta.

Valtion vuoden 2025 talousarviossa momentin 23.01.01 (Valtioneuvoston kanslian toimintamenot) määrärahasta on varattu 5 000 000 euroa valtioneuvoston yhteiseen hallitusohjelman ja hallituksen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1602 2165
+358 9 1602 2165

kirjaamo.vnk@gov.fi

tekemien linjausten toimeenpanoon. Vuoden 2025 määräraha on vuoden 2024 aikana tehdyillä päätöksillä mahdollisesti kohdennettu hankkeisiin yhteensä 3 852 000 euroa.

Asian valmistelu

Päätösehdotus on valmisteltu valtioneuvoston kansliassa. Päätösehdotusta on käsitelty talouspoliittisen ministerivaliokunnan erityisavustajaryhmässä.

Määrärahojen haku

Valtioneuvoston kanslia on 25.9.2024 päivätyllä hakuohjeella (VN/26631/2024-VNK-2) asettanut ministeriöiden haettavaksi **vuoden 2025 määrärahaa** momentilta 23.01.01 (Valtioneuvoston kanslian toimintamenot) valtioneuvoston yhteiseen hallitusohjelman ja hallituksen tekemien linjausten toimeenpanoon yhteensä 1 451 000 euroa. Haettavaksi asetettu euromäärä vastasi 25.9.2024 mahdollisesti kohdentamatta olleen vuoden 2025 määrärahan määrää. Kyseessä on 3-vuotinen siirtomääräraha, jonka käyttöaika on 2025–2027. Määräraha esitettiin muutettavaksi 3-vuotiseksi siirtomäärärahaksi valtion vuoden 2025 täydentävässä talousarvioesityksessä (21.11.2024).

Lisäksi valtioneuvoston kanslia on edellä mainitulla hakuohjeella asettanut ministeriöiden haettavaksi **vuoden 2024 määrärahaa** momentilta 23.01.01 (Valtioneuvoston kanslian toimintamenot) valtioneuvoston yhteiseen hallitusohjelman toimeenpanoon yhteensä 2 169 000 euroa. Haettavaksi asetettu euromäärä vastasi 25.9.2024 kohdentamatta olleen vuoden 2024 määrärahan määrää. Kyseessä on 3-vuotinen siirtomääräraha, jonka käyttöaika on 2024–2026. Määräraha on muutettu 3-vuotiseksi siirtomäärärahaksi vuoden 2024 kolmannessa lisätalousarviossa, jonka eduskunta hyväksyi 8.11.2024.

Hakuohjeistuksen mukaan rahoitettavien hankkeiden kesto voi olla enintään kolme vuotta. Mikäli hankkeen kesto on yhtä vuotta pidempi, myöntöpäätöksessä sitoudutaan mahdollisena myös jatkovuosille myönnettävään rahoitukseen edellyttäen, että eduskunta tulevien varainhoitovuosien talousarviossa myöntää määrärahan. Määräraha jatkovuosille myönnetään tällöin ilman uutta hakemusta.

Määrärahan myöntöperusteet ja hakemusten arviointikriteerit

Määrärahaa voidaan myöntää hallitusohjelman ja hallituksen tekemien linjausten toimeenpanon kannalta keskeisiin määräaikaisiin hankkeisiin. Vuoden 2024 määrärahaa voidaan talousarvion päätösosan mukaisesti myöntää kuitenkin vain hallitusohjelman toimeenpanoon. Hankkeet voivat olla yksittäisen ministeriön toimialalle kuuluvia, poikkihallinnollisia tai valtioneuvoston yhteisten palveluiden kehittämiseen tähtäviä. Määrärahaa voidaan myöntää myös hankkeen osakokonaisuuteen. Myönnettyä määrärahaa voidaan käyttää sekä henkilöstömenoihin että hankkeen muihin kulutusmenoihin.

Määrärahan myöntämiseksi hankkeen tulee täyttää seuraavat ehdot:

- hanke liittyy hallitusohjelman toimeenpanoon tai hallituksen tekemiin linjauksiin (jälkimmäinen ehto koskee vain 2025 määrärahaa)
- kyseessä on valtioneuvoston toiminta tai tehtävät ja/tai niiden kehittäminen
- ministeriö tarvitsee tehtävään lisävoimavaroja
- kyseessä on määräaikainen hanke.

Hakuohjeessa on todettu, että mikäli myönnettäväksi varattu euromäärä ei riitä kaikkiin edellä mainitut ehdot täyttäviin hankkeisiin, arvioidaan hankkeita seuraavilla kriteereillä:

- hankkeen merkitys hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden toteuttamisen kannalta
- hankkeen yhteiskunnallinen merkittävyys ja vaikuttavuus
- hankkeen poikkihallinnollisuus
- hankkeen laajuus (keskimääräistä suurempi työmäärä)
- hankkeen kiireellisyys
- hankkeen sisältyminen hallituksen lainsäädäntöohjelmaan ja -suunnitelmaan.

Hakuohjeen mukaan hakukierroksen yhtenä painopistealueena ovat hallitusohjelman toteuttamisen kannalta keskeiset ja kiireelliset lainsäädäntöhankkeet, joiden käynnistyminen tai edistyminen on viivästynyt tai viivästymässä puutteellisten valmisteluresurssien tai muiden erityisten syiden vuoksi.

Rahoitettaville hankkeille ei määritellä euromääräistä ala- tai ylärajaa. Rahoitettavan hankkeen tulee kuitenkin olla merkittävä ja keskeinen, eikä määrärahasta ole tarkoitus rahoittaa kustannuksiltaan aivan pieniä hankkeita (esim. alle 60 000 €). Kokonaisuutena määräraha huomioiden määrärahasta ei kuitenkaan voida rahoittaa laajoja hankkeita kokonaisuudessaan.

Saapuneet hakemukset

Hakuaika päättyi 31.10.2024. Hakemuksia saapui yhteensä 25 kappaletta. Jäljempänä on kuvattu tarkemmin erikseen kutakin hakemusta ja hanketta.

Päätösehdotus vuoden 2025 määrärahan myöntämiseksi uusien hakemusten perusteella

Määrärahojen myöntäminen tehtäisiin kokonaisuutensa perusteella. Määrärahaa hankkeelle voitaisiin myöntää myös haettua määrää vähemmän. Myönnettävät määrärahat pyörästettäisiin lähimpään täyteen 1 000 euroon.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto myöntäisi vuoden 2025 talousarvion tilijaottelun momentin 23.01.01 alajaotteluun 23.01.01.2 (VN yhteinen toiminta ja hankkeet) yhteensä 1 417 000 euroa ministeriöiden (kirjanpitoyksiköt) käyttöön (*kirjausoikeus*) jäljempänä seuraavan taulukon mukaisesti.

Valtioneuvoston kansliassa laaditussa toimintamallissa (4.1.2024) todetaan, että määrärahasta on tarkoitus jättää enintään viisi prosenttia jaettavaksi myöhemmin varainhoitovuoden aikana. Käytännössä on kuitenkin päädytty siihen, että määrärahasta jätetään kohdentamatta viittä prosenttia suurempi osuus, jotta määrärahojen puitteissa voidaan paremmin vastata myös myöhemmin alkavien hankkeiden määrärahatarpeisiin. Näin on toimitettu myös vuoden 2024 määrärahan osalta. Vuoden 2025 määrärahan hakuohjeistuksessa on todettu, että varainhoitovuoden 2025 määrärahasta jätettäisiin osa kohdennettavaksi myöhemmin varainhoitovuoden aikana esimerkiksi puoliväliriihen päätöksiin liittyviin tai muihin hallituksen päättämiin kiireellisiin hankkeisiin.

Päätösehdotuksen mukaan vuoden 2025 määrärahasta kohdennettaisiin myöhemmin hankkeisiin 2 084 000 euroa. Teknisesti kyseinen osuus myönnettäisiin tällä päätöksellä valtioneuvoston kanslian kirjanpitoyksikölle. Kohdentamaton osuus voitaisiin myöhemmin kohdentaa uusiin hankkeisiin tai hankkeiden jatkorahoitukseen (käyttöaika 2025–2027). Määrärahan kohdentamispäätökset tehtäisiin valtioneuvoston kanslian päätöksellä, ellei niitä ole perusteltua käsitellä valtioneuvoston yleisistunnossa.

Varainhoitovuosille 2026 ja 2027 määräraha myönnettäisiin taulukon mukaisesti ehdollisena edellyttäen, että eduskunta tulevien varainhoitovuosien talousarviossa hyväksyy vuosien 2026 ja 2027 määrärahan eikä hankkeen toteuttamisessa tapahdu muita määrärahan myöntämiseen vaikuttavia muutoksia. Myöntöpäätös ehdollisena myönnettyä osin tehtäisiin myöhemmin eikä se edellyttäisi ministeriöltä uutta hakemusta. Ehdolliset myönnot tehtäisiin ensisijaisesti vuosien 2026 ja 2027 määrärahasta. Harkinnan mukaan ehdollisiin myöntöihin voitaisiin käyttää myös vuoden 2025 määrärahaa, mikäli sitä on ehdollisten myöntöjen vahvistamishetkellä vielä jäljellä.

TAULUKKO. Myönnettävät määrärahat 2025 (ehdolliset 2026 ja 2027):

kpy-tunnus ¹	ministeriö	MYÖNNETTÄVÄT MÄÄRÄRAHAT	Myönnetty 1.1.2025 alkaen €	Ehdollinen myöntö		Hanke- rahoitus yhteensä, €
				2026 €	2027 €	
125	Valtioneuvoston kanslia		117 000	117 000	0	234 000
P	Valmiuslain toimeenpano -varautuminen nykyisen ja uudistuvan valmiuslain lisätoimivaltuuksien mahdolliseen käyttöönottoon ja soveltamiseen		117 000	117 000		234 000
130	Ulkoministeriö		100 000	0	0	100 000
P	Team Finland johtamisrakenteen uudistus kotimaassa ja Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoasiainhallintoon		100 000			100 000
150	Oikeusministeriö		165 000	165 000	38 000	368 000
P	Perustuslain 10 §:n muutostarpeiden selvittäminen		90 000	90 000		180 000
P	Vesioikeuden hallitusohjelmahankkeiden valmistelu		75 000	75 000	38 000	188 000
200	Sisäministeriö		188 000	94 000	0	282 000
P	Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ja häiriösietokyvyn parantamisen kansallisen laisäädännön toimeenpano (CER-direktiivin kansallinen)		188 000	94 000		282 000
250	Puolustusministeriö		54 000	60 000	0	114 000
P	Naton rahoitusjärjestelmien kartoittaminen osana Nato integraatiota		54 000	60 000		114 000
300	Valtiovarainministeriö		153 000	171 000	25 000	349 000
P	Eläkeuudistuksen lainsäädäntövaiheen arviointi- ja valmisteluhanke valtiovarainministeriössä		79 000	73 000		152 000
P	Hyvinvointialueiden kustannuskehityksen hillitseminen varmistamalla hallituksen päättämien sosiaali- ja terveyspalvelujen säästötoimien valmistelua		74 000	98 000	25 000	197 000
440	Maa- ja metsätalousministeriö		400 000	0	0	400 000
P	Täydentävät esiselvitykset ja vaikutusarviot kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseksi		300 000			300 000
P	Fosforiasetuksen karjanlantapoikkeuksen talous- ja ympäristövaikutusten arviointi		100 000			100 000
550	Sosiaali- ja terveysministeriö		198 000	184 000	0	382 000
P	Sote-palvelujen HVA-järjestämisvastuun toteutumisen koordinaatio- ja toimeenpanotehtävien kehittäminen		84 000	84 000		168 000
P	Lääkkeiden velvoitevarastoinnin uudistaminen ja lääkkeiden kriisivalmiuden edistäminen		74 000	60 000		134 000
P	Alkoholia koskevien hallitusohjelman kirjausten toimeenpano		40 000	40 000		80 000
700	Ympäristöministeriö		42 000	0	0	42 000
O	Täydentävät esiselvitykset ja vaikutusarviot kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseksi		42 000			42 000
	HANKERAHOITUS YHTEENSÄ		1 417 000	791 000	63 000	2 271 000
	TALOUSARVIO		5 000 000			
	Määrärahasta 2025 tehtyjen ehdollisten myöntöjen osuus		1 499 000			
125 ²	Myöhemmin hankkeisiin osoitettavat määrärahat		2 084 000			
¹ Päätoteuttaja (p), osatoteuttaja (o)						
² Valtioneuvoston kanslian kirjanpitoyksikölle kohdennettavaksi myöhemmin ministeriöiden hankkeisiin						

Vuoden 2025 määrärahan muu kohdentaminen

Varainhoitovuoden 2024 määrärahojen myöntöpäätösten yhteydessä on useampivuotisille hankkeille myönnetty ehdollisena määrärahaa myös varainhoitovuodelle 2025. Vuoden 2025 määrärahasta 1 499 000 euroa myönnettäisiin erillisellä päätöksellä jo käynnissä oleville hankkeille aiemmin tehtyjen vuoden 2025 määrärahan ehdollisten myöntöjen perusteella.

Vuoden 2024 jäljellä olevan määrärahan kohdentaminen

Valtioneuvoston kanslia on 25.9.2024 päivätyllä hakuohjeistuksella asettanut ministeriöiden haettavaksi myös vuoden 2024 määrärahaa. Jatkovalmistelussa on kuitenkin tarkentunut, että vuoden 2024 jäljellä oleva määräraha olisi tarkoituksenmukaista kohdentaa jo käynnissä oleville hankkeille aiemmin tehtyjen vuoden 2025 määrärahan ehdollisten myöntöjen perusteella. Tältä osin näille hankkeille kohdennettaisiin siis vuoden 2025 määrärahan sijasta vuoden 2024 määrärahaa, jolloin vuoden 2025 määrärahaa voitaisiin myöntää vastaavasti enemmän uusille hankkeille. Vuoden 2025 ehdollisten myöntöjen vahvistamisesta tullaan päättämään erikseen valtioneuvoston kanslian päätöksellä.

Toimivalta

Asia on tarkoitus käsitellä raha-asiainvaliokunnassa ja valtioneuvoston yleisistunnossa.

Valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 4 §:n 3 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee taloudelliset asiat, jotka koskevat yhteiskuntapoliittisesti merkittävien määrärahojen jakoa tai jakoa koskevat periaatteita samoin kuin määrärahojen jakoa alueellisesti, jolleivät jakoperusteet ole säädöksissä tai määräyksissä taikka valtion talousarvion perusteluissa eikä kyse ole virastojen ja laitosten toimintamenoihin tarkoitetuista määrärahoista.

Valtioneuvoston määräyksen asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa (3.1.2002 N:o TM 0201) 2.2.9. kohdan mukaan raha-asiainvaliokunnassa käsitellään talousarvion määrärahojen ja myöntämisvaltuuksien käyttöperusteita koskevat asetukset, yleisluonteiset määräykset sekä suunnitelmat, jos on kysymys vähintään 1 000 000 euron suuruudesta määrärahasta tai valtuudesta.

KUVAUKSET HANKKEISTA JA HANKEKOHTAISET PERUSTELUT

Valtioneuvoston kanslia

1. Valmiuslain toimeenpano

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa kehitetään valmiuslain käyttöönottoon liittyvää osaamista ja toimintatapoja valtioneuvostotasolla. Hanketta tukee valtioneuvoston valmiusjuristiryhmä, johon kaikki ministeriöt ja OKV nimeävät jäsenen (VN/28348/2024). Hallitusohjelmassa Suomen kriisivarautumisen parantamiseen viitataan monessa kohdin. Valmiuslain kokonaisuudistus on otettu hallituksen lainsäädäntöohjelmaan, minkä lisäksi lainsäädäntöohjelmassa ja -suunnitelmissa on lukuisia poikkeusoloja ja häiriötilanteita koskevia ministeriöiden lainsäädäntöhankkeita, jotka ovat osa kriisinhallinnan kokonaisuutta. Tämä hanke tukee edellä mainittujen kokonaisuuksien käytännön jalkautusta.

Hankkeessa tehtävälle kehittämis- ja valmistelutyölle ei ole osoitettavissa resurssia ministeriön nykyisistä voimavaroista. Hankerahoitusta käytettäisiin lähinnä oikeudellisten asiantuntijoiden palkkaamiseen tai esim. virkakiertojärjestelyihin. Määrärahaa haetaan 2 htv/vuosi palkkausmenoihin. Hankkeen puitteissa on varauduttu tilaamaan myös ostopalveluna selvitys Ahvenanmaan erityisasemasta ja valmiuslakiteemoista (60 000 euroa).

Lisäselvitys: Asiassa on pyydetty lisäselvitystä siitä, mitä teemoja Ahvenanmaan erityisasemaa koskevassa selvityksessä olisi tarkoitus tarkastella sekä selvityksen vuosittaisten kustannusten jakautumisesta. Saadun lisäselvityksen mukaan selvityksessä tarkasteltaisiin valmiuslain ja häiriötilanteiden lainsäädännön toimeenpanon kannalta merkityksellisiä oikeudellisia erityiskysymyksiä, jotka tarkentuvat valmistelun aikana. Selvitys on tarkoitus toteuttaa erillisinä selvityksinä, jotka jakautuvat vuosille 2025–27.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2027

Haettu rahoitus: 2025: 200 000 €, 2026: 200 000 €, 2027: 200 000 €, yhteensä 600 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke tukee hallitusohjelman keskeisiä kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyyden vahvistamista koskevia tavoitteita, mutta siitä ei ole suoraa hallitusohjelmakirjausta. Hanke liittyy valtioneuvoston ydintoimintaan ja on yhteiskunnallisesti merkittävä, vaikuttava ja poikkihallinnollinen. Hankkeessa toteutettavien toimien voidaan katsoa olevan osittain voimassa olevan lainsäädännön toimeenpanoa ja tältä osin haettava lisäresurssi vaikuttaa yleisresurssilta, jota ei VN Toimiva -määrärahan puitteissa ole perusteltua tukea. Hankkeessa on tunnistettavissa kuitenkin myös hallitusohjelman toimeenpanoon ja valmiuslain uudistamiseen liittyviä hankeluonteisia tehtäväkokonaisuuksia, joten hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän jossain määrin hakemuksen mukaista lisäresurssia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa 117 000 euroa vuodelle 2025 ja 117 000 euroa vuodelle 2026.

Ulkoministeriö

2. Team Finland johtamisrakenteen uudistus kotimaassa ja Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoasiainhallintoon

Osatoteuttaja: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä päätti 14.6.2024 Team Finland (TF) -verkoston johtamisrakenteen uudistamisesta kotimaassa sekä Business Finlandin (BF) ulkomaantoimintojen siirrosta ulkoasiainhallintoon. Ministerityöryhmä linjasi TEM:n ja UM:n käynnistävän välittömästi päätöksen jatkovalmistelut ja nimittävän selvitystyöryhmän, johon osallistuvat TEM, UM, VM, BF ja elinkeinoelämän edustajat. Selvitystyöryhmän vetäjäksi nimitettiin ulkopuolinen selvityshenkilö. Selvitystyöryhmän toimikausi on 1.8.2024–31.1.2025. TF-uudistuksessa on määrä edetä selvitystyöryhmän suositukset huomioiden tavoitteena ollen integraation toteutuminen vuoden 2026 alussa. Budjettiriihessä 3.9.2024 päätettiin siirtää BF:n ulkomaantoimintojen budjettirahoitus UM:n hallinnonalalle 1.1.2025 alkaen, tavoitteena ollen integraation toteutuminen vuoden 2026 alussa. Päätökset pohjaavat hallitusohjelman vienninedistämistä koskeviin kirjauksiin (luvat 6 ja 8).

Selvityshenkilön ja työryhmän tavoitteena on täsmentää päätetyn integraation toteutustapa ja arvioida oikeudellisia ja hallinnollisia näkökohtia sekä kustannusvaikutuksia. Toiminnan ohjauksen siirtyessä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta, käytännössä BF:ltä, UM:lle on ministeriöiden välillä kiireellisesti selvitettävä ko. ulkomaantoimintojen siirron sekä BF:n ulkomaantoiminnoissa työskentelevän henkilöstön integrointiratkaisujen juridisia ja hallinnollisia kysymyksiä. Erillinen juridinen selvitys toteutetaan lainsäädännön yksityiskohtaisten reunaehtojen selvittämiseksi Suomessa ja kohdemaissa. Ulkoisen juridisen tuen tarve koskee ennen kaikkea integroinnin muotoa sekä kansainvälistä työoikeudellista konsultointia BF:n ulkomaanhenkilöstön integrointiratkaisujen pikaisessa selvittämisessä. Hankerahoitus kohdistuisi vain Helsingissä ministeriöissä tehtävään valmisteluun ja toimeenpanoon. Määrärahaa haetaan hankkeen päätoteuttajalle ulkoministeriölle: 450 000 euroa juridiseen selvitykseen, 59 000 euroa selvityshenkilön palkkio- ja matkakuluihin, 16 000 euroa kyselytutkimukseen, 20 000 euroa selvitystyöryhmän kokoustarjoiuihin ja 15 000 euroa muihin asiantuntijapalveluihin.

Lisäselvitys: Asiassa on pyydetty lisäselvitystä siitä, mille ajalle haetut selvityshenkilön palkkiokulut kohdistuvat, sekä pyydetty tarkentamaan juridisen selvityksen sisältöä ja toteuttamisen aikataulua. Saadun lisäselvityksen mukaan selvityshenkilön palkkiokuluja on maksettu ja maksetaan palvelun ostona toteutettavia kuukausimaksuina kerran kuussa 1.8.2024 lukien. Selvityksen mukaan juridinen selvitys on jo kilpailutettu ja osa selvitystyötä tehdään vuoden 2024 puolella jatkuen vuoden 2025 puolella. Juridisen selvitystyön kulujen arvioidaan jakaantuvan 50 % kummallekin vuodelle. Kyselytutkimus henkilöstölle ja sidosryhmille on tehty syksyllä 2024.

Hankkeen kesto: 01.08.2024–01.01.2026

Haettu rahoitus: 2024: 520 000 €, 2025: 40 000 €, yhteensä 560 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia ja liittyy valtioneuvoston tehtäviin. Hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava. Hankkeen lisäresurssitarve jää kuitenkin jossain määrin epäselväksi, koska työryhmän työskentely on jo käynnissä, selvityshenkilön kanssa on solmittu sopimus ja myös juridisen selvityksen valmistelu on käynnistetty. Juridinen selvitys on erittäin laaja, eikä tämän kokoluokan selvityksiä ei ole mahdollista rahoittaa kokonaan VN Toimiva - määrärahan puitteissa.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa 100 000 euroa vuodelle 2025.

Oikeusministeriö

3. Perustuslain 10 §:n muutostarpeiden selvittäminen

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa selvitetään hallitusohjelman mukaisesti uuden rikostiedustelulainsäädännön (SM047:00/2023) ja tarkistetun siviili- ja sotilastiedustelulainsäädännön (SM061:00/2023 ja PLM007:00/2024) mahdollisesti perustuslain 10 §:ään edellyttämät muutokset. Lisäksi selvitetään perustuslakivaliokunnan useissa lausunnoissaan edellyttämät muut PL 10 §:ään kohdistuvat kotirauhan suojaan ja luottamuksellisen viestin salaisuuteen liittyvät muutostarpeet. Tarvittaessa valmistellaan muutokset sisältävä HE. Hanke olennaisilta osin täytäntöönpanee nimenomaisia hallitusohjelman kirjauksia. Perustuslakivaliokunnan lausunnoissa esiin tuodut selvitystarpeet liittyvät muutenkin hallitusohjelman turvallisuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseen. Hankkeeseen tarvitaan lisäresursseja, koska perustuslaista valtioneuvostossa vastaavan oikeusministeriön julkisoikeusyksikön olemassaolevat resurssit on jo nykyisellään kiinnitetty täysimääräisesti hallitusohjelmahankkeiden täytäntöönpanoon ja muihin välttämättömiin toimintoihin. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin. Oikeusministeriö kohdentaa hankkeeseen haettavan resurssin lisäksi n. 1,5 henkilötyövuotta vuosittain.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 90 000 €, 2026: 90 000 €, yhteensä 180 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia ja keskeisiä tavoitteita. Hanke liittyy valtioneuvoston ydintoimintaan ja on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava. Kyseessä on viivästynyt lainsäädäntöhanke ja se kuuluu täten hakukierroksen painopistealueeseen. Siviili- ja sotilastiedustelulainsäädäntö kuuluu lainsäädäntöohjelmaan ja lainsäädäntösuunnitelmaan (syksy 2024). Hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresurssia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa hakemuksen mukaisesti 90 000 euroa vuodelle 2025 ja ehdollisena 90 000 euroa vuodelle 2026.

4. Vesioikeuden hallitusohjelmahankkeiden valmistelu

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Rahoitusta haetaan maa- ja vesioikeuden alaan kuuluviin lainvalmistelutehtäviin. Määrärahalla rekrytoidisiin erityisasiantuntija, joka toimisi työparina vastuualueen nykyisen ainoan valmistelijan kanssa, jonka työpanos on tällä hetkellä kiinni muissa hankkeissa. OM:n nykyisestä htv-kehuksesta ei riitä toista valmistelijaa. Hallitusohjelma sisältää neljä varsinaista vesilakia koskevaa hanketta, mutta yhtään hanketta ei ole vielä pystytty aloittamaan valmisteluresussin puuttumisen vuoksi. Työpanos käytettäisiin seuraavien hallitusohjelmahankkeiden valmisteluun: kalatalousmaksun tai -velvoitteen lisääminen ns. nollavelvoitelaitoksen lupaan (jatkovalmistelu), väliaikainen poikkeaminen vesivoimalaitoksen lupamääräyksistä sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi (OM113:00/2023), kalatalousveloitteet pienten patojen osalta (OM116:00/2023) ja vesilain toimivuuden arviointi (OM117:00/2023). Työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä on lisäksi listannut useita toimenpide-ehdotuksia merituulivoiman edistämiseksi, joista oikeusministeriön vastuulle on ehdotettu vesilupaprosessin kehittämistä joustavammaksi merituulivoiman osalta. Vesioikeuden alan lainsäädäntö koskettaa useampaa ministeriötä. Päävastuu vesilakia koskevasta lainvalmistelusta on OM:llä, mutta yhteistyö erityisesti YM:n, MMM:n ja TEM:n kanssa on tiivistä. Hankkeet sisällytetään lainsäädäntösuunnitelmaan, kun valmisteluresurssi on olemassa. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–30.06.2027

Haettu rahoitus: 2025: 75 000 €, 2026: 75 000 € ja 2027: 37 500 €, yhteensä 187 500 €

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia ja liittyy valtioneuvoston ydintoimintaan. Hanke koskee viivästyneitä lainsäädäntöhankkeita ja kuuluu täten hakukierroksen painopistealueeseen. Hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresurssia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa hakemuksen mukaisesti 75 000 euroa vuodelle 2025 sekä ehdollisena 75 000 euroa vuodelle 2026 ja 38 000 euroa vuodelle 2027.

5. EU-rahoitusneuvontapalvelu kansalaisjärjestöille osana kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoa

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Haettavan rahoituksen avulla oikeusministeriö vahvistaa CERV-rahoitusohjelman kansallista yhteyspistettä ja tuottaa kansalaisjärjestöille kohdennettua EU-rahoitusneuvontaa. Oikeusministeriössä toimii komission rahoituksella EU:n kansalaiset, tasa-arvo, oikeudet ja arvot -rahoitusohjelman (CERV) kansallinen yhteyspiste, jonka vuotuinen työ määrä on yksi henkilötyövuosi. Rahoitusneuvontapalvelu tukee osaltaan kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoa, jonka yksi kokonaisuus koskee EU-rahoituksen saamista Suomeen. Kansalaisjärjestöstrategia perustuu hallitusohjelmaan ja se annettiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä 6.6.2024. Strategian toimeenpanosuunnitelma julkaistaan syksyn 2024 aikana. Suunnitelman perusteella on tarkoitus kartoittaa kansalaisjärjestöjen EU-rahoitusmahdollisuuksia ja selvittää keinoja kansalaisjärjestöjen rahoitushakuvalmiuksien kehittämiseksi. Jos rahoitusneuvontapalveluille myönnetään VN Toimiva -rahoitus, hanke sisällytettäisiin strategian toimeenpanosuunnitelmaan. Hankkeen painopisteenä on myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman linjaus siitä, että erityisesti väkivallan ja rikollisuuden ennaltaehkäisytyötä tekevien kansalaisjärjestöjen EU-rahoitusmahdollisuuksia laajennetaan. Nykyinen EU-rahoituskehys päättyy vuoden 2027 lopussa. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin. Toimenpide toteutetaan vain, jos sille järjestyy erillinen rahoitus.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2027

Haettu rahoitus: 2025: 84 000 €, 2026: 84 000 €, 2027: 84 000 €, yhteensä 252 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy vain osittain ja jossain määrin välillisesti hallitusohjelman kirjauksiin. Hankkeessa ei ole tunnistettavissa erityistä kiireellisyyttä tai muuta lisäresurssitarvetta hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden tai muiden hallituksen linjausten toteuttamisen kannalta. Haettava lisäresurssi vaikuttaa nykyisiin tehtäviin liittyvältä yleisresurssilta, jota ei VN Toimiva - määrärahan puitteissa ole perusteltua tukea.

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

6. Rikosprosessin kuvaus

Osatoteuttaja: Sisäministeriö

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa laadittaisiin prosessikuvaus, joka edistäisi rikosprosessia koskevan lainsäädännön kokonaistarkastelua. Käytännössä prosessikuvausten laatiminen soveltuisi parhaiten esimerkiksi tuotantotalouteen tai liikkeenjohdon konsultointiin erikoistuneelle taholle. Tutkimushankkeella tulisi olemaan ministeriöiden ohjausryhmä, johon tulisi asiantuntemusta kaikista keskeisistä sidosryhmistä eli esimerkiksi poliisin, syyttäjien, tuomioistuinten ja mahdollisesti myös muiden esitutkintaviranomaisten sekä asianajajien edustus. Hanke tukisi erityisesti rikosprosessin sujuvoittamistoimia, joita on tarkoitus edistää tämän hallituskauden aikana. Hanke tukisi todennäköisesti myös muita rikosprosessiin liittyviä hallitusohjelmahankkeita, joita on tarkemmin kuvattu hakemuksessa.

Tutkimushanke jakautuisi kolmeen eri vaiheeseen, jotka noudattaisivat suunniteltua lainvalmistelua. Ensimmäisessä vaiheessa keskityttäisiin sellaisiin osaprosesseihin, joita kaavailaan muutettavaksi ensimmäisen vaiheen hallituksen esityksessä. Näitä olisivat todennäköisesti ainakin rikosilmoituksen kirjaamiseen ja esitutkintapäätösten perustelemiseen liittyvät muutokset. Toisessa vaiheessa tarkasteltaisiin laajakantoisempia muutosehdotuksia, kuten preklusiota rikosprosessissa ja sovittelumenettelyn kehittämistä osana rikosprosessia. Kolmannessa vaiheessa voitaisiin vielä tuottaa yleisempää tietoa rikosprosessista yhdistämällä aikaisemmissa vaiheissa saatua tietoa ja ulkopuolisen toimittajan näkemyksiä tai analyysejä siitä, miten prosesseja voitaisiin kehittää kustannustehokkaasti liiketaloudellisten periaatteiden näkökulmasta.

Kyseessä on selvästi oikeusministeriön tai sisäministeriön omalla tutkimusrahoituksella toteutettavia tutkimuksia laajempi hanke ja siinä tarvitaan sellaista tuotantotaloudellista asiantuntemusta, jota ministeriöissä ei ole tarjolla. Hankkeen toteuttaminen virkatyönä ei arvion mukaan ole muutoinkaan tarkoituksenmukaista. Ministeriöiden resurssit on toisaalta sidottu hallitusohjelmahankkeiden toteuttamiseen. Määrärahaa haetaan oikeusministeriölle yhteensä 300 000 selvitystyön toteuttamiseen ostopalveluna. Hankkeen organisointi ja ohjaaminen oikeusministeriössä ja sisäministeriössä tapahtuisivat virkatyönä, mihin kuluisi ministeriöiden resursseja ja ministeriöt vastaisivat hankkeen hallinnointikustannuksista.

Hankkeen kesto: 01.03.2025–30.09.2026

Haettu rahoitus: 2025: 150 000 €, 2026: 150 000 €, yhteensä 300 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy välillisesti hallitusohjelman kirjauksiin, mutta siitä ei ole suoraa hallitusohjelmakirjausta. Hankkeessa ei ole tunnistettavissa erityistä kiireellisyyttä hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden tai muiden hallituksen linjausten toteuttamisen kannalta. Tarkoituksenmukaisempi rahoitusmalli voisi olla vuoden 2025 talousarvion mukainen valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva tutkimustoiminta (momentti 23.01.23).

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

7. Rikosprosessin kustannukset

Osatoteuttaja: Sisäministeriö

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Rikollisuuden kustannuksia on Suomessa seurattu Rikollisuustilanne-katsauksissa vuoteen 2014 saakka, mutta tämän jälkeen kustannuksista ei ole tiettävästi koottua tietoa. Oikeusministeriö on vuonna 2023 tilannut Krimolta selvityksen rikollisuuden ja rikollisuuden kontrollijärjestelmän kustannuksista. Hankkeen toteutuksessa on kuitenkin ilmennyt haasteita ja alustavien tulosten mukaan rikoslajien käsittelyn eri viranomaisille aiheuttamaa 'yksikköhintaa' ei ole saatavissa, vaan niiden tuottaminen edellyttäisi laajaa erillistutkimushanketta tai viranomaisille osoitettua velvoitetta tuottaa ko. arvioita. Tilattava hanke olisi laaja erillistutkimushanke, jossa tuotettaisiin eri rikoslajien käsittelyn eri viranomaisille aiheuttama yksikköhinta. Hankkeessa olisi näiltä osin vähintään toistettava vuoden 2014 selvitys ja otettava huomioon Krimon tuoreimman selvityksen alustavissa tuloksissa mainitut haasteet. Toisin kuin

vuoden 2014 selvityksessä, työ dokumentoidaan ja dokumentaatio julkaistaan osana selvitystä niin, että selvitys on myöhemmin mahdollisimman helposti ulkopuolisten toistettavissa. Hanke koskisi kaikkia rikosprosessin vaiheita ja siten lukuisia eri hallitusohjelmakirjauksia, jotka liittyvät mm. esitutkintaan ja yleisesti oikeusprosessien sujuvoittamiseen. Rikosprosessista aiheutuvien kustannusten selvittäminen auttaisi arvioimaan sujuvoittamistoimilla saatavia säästöjä. Selvitystä voitaisiin hyödyntää laajasti eri lainvalmisteluhankkeiden taloudellisten vaikutusten arvioinneissa.

Kyseessä on selvästi oikeusministeriön omalla tutkimusrahoituksella toteutettavia tutkimuksia laajempi hanke ja siinä tarvitaan sellaista asiantuntemusta, jota ministeriössä ei ole tarjolla. Hankkeen toteuttaminen virkatyönä ei arvion mukaan ole muutoinkaan tarkoituksenmukaista. Ministeriöiden resurssit on toisaalta sidottu hallitusohjelmahankkeiden toteuttamiseen. Määrärahaa haetaan oikeusministeriölle yhteensä 200 000 selvitystyön toteuttamiseen ostopalveluna. Hankkeen organisointi ja ohjaaminen oikeusministeriössä ja sisäministeriössä tapahtuisivat virkatyönä, mihin kului ministeriöiden resursseja ja ministeriöt vastaisivat hankkeen hallinnointikustannuksista.

Hankkeen kesto: 01.03.2025–30.09.2026

Haettu rahoitus: 2025: 100 000 €, 2026: 100 00 €, yhteensä 200 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy välillisesti hallitusohjelman kirjauksiin, mutta siitä ei ole suoraa hallitusohjelmakirjausta. Hankkeessa ei ole tunnistettavissa erityistä kiireellisyyttä hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden tai muiden hallituksen linjausten toteuttamisen kannalta. Tarkoituksenmukaisempi rahoitusmalli voisi olla vuoden 2025 talousarvion mukainen valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva tutkimustoiminta (momentti 23.01.23).

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

Sisäministeriö

8. Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ja häiriösietokyvyn parantamisen kansallisen lainsäädännön toimeenpano (CER-direktiivin kansallinen toimeenpano)

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeen tavoitteena on toimeenpanna hallitusohjelman tavoitetta 10.1 ”Kansallista turvallisuutta ja kriisinkestävyyttä parannetaan”. Hankkeen tavoitteena on luoda ja toimeenpanna CER-direktiivin edellyttämä uudenlainen horisontaalinen ohjaus- ja koordinaatiotehtävä, huolehtia EU-tason valmistelu- ja yhteensovittamistehtävästä sekä huolehtia muista lakisääteisten tehtävien suunnittelusta, toimeenpanosta sekä kehittämisestä. Hankkeella varmistetaan kriittisen infrastruktuurin suojaamista ja häiriötilanteiden jatkuvuuden hallintaa koskevien kansallisten velvoitteiden ja tehtävien valtioneuvostotason yhteensovittaminen. Lisäksi tavoitteena on edelleen kehittää kansallista kriittistä infrastruktuuria, häiriösietokykyä ja varautumista koskevaa lainsäädäntöä ja toteuttaa lainsäädännön jälkiarviointi.

Hankkeen toteuttaminen ei ole mahdollista sisäministeriön nykyisellä resurssitilanteella. CER-direktiivin kansallisen lainsäädännön valmistelun yhteydessä on esitetty useampaan kertaan talousarvioprosesseissa rahoitusta direktiivin tuomille kansallisille velvoitteille, mutta rahoitusta ei ole kuitenkaan saatu. CER-direktiivin tulee olla voimassa kansallisesti 18.10.2024. Kansallinen lainsäädäntö ei tule sen laajuuden ja poikkialueellisuuden luonteen takia olemaan voimassa määräajassa. HE pyritään antamaan eduskuntaan joulukuussa 2024. Direktiivin mukaiset velvoitteet tulevat voimaan vaiheittain vuodesta 2025 alkaen. Määrärahaa haetaan 2 htv/vuosi palkkausmenoihin. Jäljelle jäävä osuus rahoitetaan ministeriön kehyksistä lainsäädännön saattamiseksi minimitasolle.

Lisäselvitys: Asiassa on pyydetty lisäselvitystä ja erittelyä siitä, miltä osin haettavan lisäresurssin työpanos kohdistuu sellaisiin tehtäviin, joissa kyseessä on määräaikainen hanke, ei pysyväisluonteinen tehtävä. Saadussa lisäselvityksessä on eritelty lisäresurssin kohdentumista CER-direktiivin kansalliseen toimeenpanoon liittyviin hanke- ja kertaluonteisiin valmistelu-, suunnittelu- ja kehittämistöimiin. Saadussa lisäselvityksessä on tarkennettu hakemusta siten, että näiden toimien osuuden on arvioitu olevan alkuperäisestä hakemuksesta poiketen 18 kuukautta.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2026 (alkuperäinen hakemus), lisäselvityksen perusteella 18 kk

Haettu rahoitus: 2025: 187 920 €, 2026: 187 920 € yhteensä 375 840 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy EU-direktiivin toimeenpanoon, mutta se tukee ja toteuttaa hallitusohjelman keskeisiä kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyyden vahvistamista koskevia tavoitteita. Hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava sekä poikkialueellinen. Hanke on myös laaja sekä erityisen kiireellinen. Hankkeeseen liittyvän lainsäädännön valmistelu

sisältyy hallituksen lainsäädäntöohjelmaan ja suunnitelmaan. Hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresurssitarvetta saatu lisäselvitys huomioiden.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa 188 000 euroa vuodelle 2025 sekä ehdollisena 94 000 euroa vuodelle 2026.

9. Miten pelastustoimi varautuu ikääntyvien palvelutarpeisiin?

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hallitusohjelman jakson 10.1 kohdassa ”Pelastustoimen ja hätäkeskuslaitoksen palvelut turvataan” todetaan seuraavaa: ”Onnettomuuksia ehkäistään tehokkaasti. Hallituksen tavoite on, että tulipalojen määrä puolitetaan vuoteen 2030 mennessä.” Haetulla rahoituksella toteutettaisiin selvityshanke, jonka tavoitteena on kartoittaa kerätyn tietopohjan avulla tarkemmin, millaiselta ikääntyvä Suomi paloturvallisuuden näkökulmasta näyttäytyy ja mitä erityisiä palvelutarpeita eri ikääntyvien ryhmillä on pelastustoimen näkökulmasta. Lisäksi selvitettäisiin vaikuttavimmat onnettomuuksien ehkäisykeinot, joilla riskejä voitaisiin minimoida. Palvelutarpeen kasvuun vaikuttavien tekijöiden perusteella hankkeessa selvitetään kansalliset ja alueelliset toimenpiteet ikääntyneiden tulipalojen vähentämiseksi. Tulipalojen vähentämisen lisäksi hankkeen tavoitteena on selvittää alueiden resilienssin vahvistamisen keinoja sekä tiivistää yhteistyöverkoston toimintaa paikallisyhteisöjen ja kansallisen tason välillä. Sisäministeriöllä ei ole tällä hetkellä sellaisia resursseja, joilla hanketta voitaisiin toteuttaa. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin sekä jonkin verran myös ostopalveluihin (ohjelmistolisenssi, tietoaineistot) sekä matka- ja kokouskustannuksiin.

Hankkeen kesto: 01.04.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 78 750 €, 2026: 99 500 €, yhteensä 178 250 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy välillisesti hallitusohjelman kirjauksiin, mutta siitä ei ole suoraa hallitusohjelmakirjausta. Hankkeessa ei ole tunnistettavissa erityistä kiireellisyyttä hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden tai muiden hallituksen linjausten toteuttamisen kannalta.

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

10. Poikkeusolojen varautumisohjeet kansalaisille

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa kootaan olemassa olevat poikkeusolojen varautumisohjeet väestölle eri viranomaisilta sekä laaditaan puuttuvat viestinnälliset ohjeet koskien erityisesti kotien varautumista ml. vesi- ja ruokahuolto, väestönsuojelu ja suojautuminen, liikkuminen ja liikkumisrajoitukset, työvelvollisuus, evakuoituminen ja henkinen kriisinkestävyys. Hallitusohjelmassa tavoitteena on vahvistaa kaikkien väestöryhmien henkistä kriisinkestävyyttä ja omatoimisen varautumisen osaamista. Tulevaan puolustuselontekoon on kirjattu, että elintärkeiden toimintojen turvaamisesta huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Laajasti osallistava varautuminen parantaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä. Sisäministeriöllä ei ole osoittaa resurssia tehtävään. Lisäresurssilla palkattava asiantuntija koordinoisi yhteistyöryhmää, jonka tuella kartoitettaisiin väestöohjeiden aihealueet, koottaisiin olemassa oleva ohjeistus päivitettäväksi ja laadittaisiin puuttuvat ohjeistukset. Määrärahaa haetaan 1 htv/8kk palkkausmenoihin.

Lisäselvitys: Asiassa on pyydetty lisäselvitystä siitä, liittyykö hanke jo tehtyyn ja rahoitusta saaneeseen kokonaisuuteen, joka koskee väestön omatoimisen varautumisen tukemista viestinnällä. Lisäksi on pyydetty lisäselvitystä siitä, mikä on hankkeen suhde juuri julkaistuu kansalaisille suunnattuun Häiriö ja kriisitilanteiden varautuminen -oppaaseen. Saadun lisäselvityksen mukaan julkaistu varautumisopas on tarkoitettu normaaliolojen häiriötilanteisiin, mutta ei poikkeusoloihin, vaikka siinä on myös yleistasonen osio sotilaallisesta konfliktista ja väestönsuojelusta. Kyse olisi siis uudenlaisesta oppaasta, jota ei ole vielä laadittu.

Hankkeen kesto: 01.02.2025–30.09.2025

Haettu rahoitus: 2025: 100 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy hallitusohjelman tavoitteisiin, mutta siitä ei ole suoraa kirjausta. Hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava, mutta sillä ei arvioida olevan erityistä lisäresurssitarvetta ottaen huomioon aiemmat kyseiseen teemaan liittyvät hankkeet.

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

11. Ukrainan tuen ja koulutuksen suunnittelu ja hallinnointi

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeen tavoitteena on Ukrainan materiaali- ja koulutuksen koordinointi ja suunnittelu ministeriön sisällä. Hankesuunnitelmana on kehittää Ukrainan tuen pitkäaikaisempaa suunnitelmallisuutta siten, että se ei vaaranna ministeriön muita tehtäviä, kuten tilanne on tällä hetkellä. Tukea koordinoi tällä hetkellä päätoimisesti yksi henkilö. Hallitusohjelmassa todetaan: Suomi on tukenut Ukrainaa muun muassa aseellisesti ja sitoutuu jatkamaan aseapua (8. Uuden aikakauden ulko- ja turvallisuuspolitiikka). Suomi jatkaa puolustusmateriaali- ja koulutustukea Ukrainalle, ja luovutettu suorituskyky korvataan puolustushallinnolle (8.2 Uskottava maanpuolustus Suomen turvallisuuden perustana). Hanke liittyy edellä mainittujen hallitusohjelman tavoitteiden toimeenpanoon. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 60 000 €, 2026: 60 000 €, yhteensä 120 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy välillisesti hallitusohjelman toimeenpanoon, mutta kyseessä on kuitenkin sen tyyppinen tehtävä, jota ei ole perusteltua rahoittaa VN Toimiva -määrärahan puitteissa. Vastaava hankehakemus on jo aiemmin hylätty (VN/37077/2023-VNK-24).

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

12. Kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisen vahvistaminen

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeella aloitetaan puolustusministeriön kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittaminen tavoitteena toimintamallin valmistelu ja toimeenpano. Hankkeen ohjaus kuuluu puolustusministeriön puolustuspoliittisen osaston kansallisen puolustuksen yksikölle ja siihen osallistuu useita ministeriöitä, keskusvirastoja, tutkimuslaitoksia ja elinkeinoelämän toimijoita. Lisärahoituksella hankittava lisäresurssi kohdennetaan kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisen koordinaattorin määräraikaiseen palkkaamiseen. Ensi vaiheessa koordinaattori laatii katsauksen kokonaismaanpuolustuksen nykytilaan, kehitys- ja säädösmuutostarpeisiin. Toisessa vaiheessa, yhdessä puolustusvoimien, muiden ministeriöiden ja keskusvirastojen kanssa laaditaan kokonaismaanpuolustuksen ohjausmalli, joka alistetaan valtioneuvoston arvioitavaksi ja päätettäväksi. Hankkeen kolmannessa vaiheessa käynnistetään kokonaismaanpuolustuksen toimeenpano. Hallitusohjelmassa (luku 8.) korostetaan useassa kohdassa yhteiskunnan laaja-alaista varautumista maanpuolustuksen tukemisessa. Valtioneuvoston puolustusselonteko (valmistuu 2024 loppuun mennessä) edellyttää järjestelmällistä tarkastelua yhteiskunnan varautumisen resursseista ja niiden kohdentumisesta kokonaismaanpuolustuksen näkökulmasta. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 84 000 €, 2026: 84 000 €, yhteensä 168 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy välillisesti hallitusohjelman toimeenpanoon. Hankkeesta ei ole suoraa hallitusohjelman kirjausta ja sen voidaan pääosin katsoa kuuluvan puolustusministeriön toimialan nykyisiin tehtäviin. Haettava lisäresurssi vaikuttaa yleisresurssilta, jota ei VN Toimiva -määrärahan puitteissa ole perusteltua rahoittaa. Vastaava hankehakemus on jo aiemmin hylätty (VN/37077/2023-VNK-24).

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

13. Naton rahoitusjärjestelmien kartoittaminen osana Nato integraatiota

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Naton rahoitus- ja resurssijärjestelmä jakautuu kolmeen pilariin, joiden puitteissa liittokunnan rahoitusta hoidetaan. Naton rahoitusjärjestelmien ja mahdollisuuksien selvittäminen tulee suorittaa erillisenä hankkeena ottaen huomioon kyseisten järjestelmien laajuuden. Hankkeella aloitetaan puolustusministeriön selvitys Naton rahoitusjärjestelmistä ja mahdollisuuksista hyödyntää niitä täysimääräisesti kansallisesti. Lisärahoituksella hankittava lisäresurssi kohdennetaan Naton rahoitusjärjestelmän selvitystyöhön koordinaattorin määräraikaiseen palkkaamiseen. Ensi vaiheessa koordinaattori laatii katsauksen rahoitusjärjestelmän nykytilaan ja sen hyödyntämismahdollisuuksiin. Toisessa vaiheessa, yhdessä puolustusvoimien, muiden ministeriöiden ja keskusvirastojen kanssa, laaditaan laajempi ohjausmalli, joka edesauttaisi Naton rahoitusjärjestelmän hyödyntämistä täysimääräisesti valtioneuvostossa. Hallitusohjelmassa (luku 8.2 Uskottava maanpuolustus Suomen turvallisuuden perustana) korostetaan mahdollisuuksia hyödyntää kansainvälisiä (EU ja NATO) yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 54 000 €, 2026: 60 000 €, yhteensä 114 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy hallitusohjelman toimeenpanoon ja on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava. Hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresurssia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa hakemuksen mukaisesti 54 000 euroa vuodelle 2025 sekä ehdollisena 60 000 euroa vuodelle 2026.

Valtiovarainministeriö

14. Eläkeuudistuksen lainsäädäntövaiheen arviointi- ja valmisteluhanke valtiovarainministeriössä

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeen tarkoituksena on toteuttaa eläkeuudistuksen lainvalmistelutyöhön liittyvää arviointityötä valtiovarainministeriössä. Hallitusohjelmassa linjataan eläkkeitä koskevasta uudistuksesta. Hallitusohjelmakirjausta toteuttavan työeläkejärjestelmän uudistamista selvittävän työryhmän työn on tarkoitus valmistua 31.1.2025, jonka jälkeen on tarkoitus käynnistää eläkeuudistuksen lainsäädäntövaihe. Käynnistettävän lainsäädäntöhankkeen päävastuu on sosiaali- ja terveysministeriöllä. Nyt perustettavalla valtiovarainministeriön hankkeella varmistetaan eläkeuudistukselle asetettujen julkisen talouden ja muiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen lainsäädäntövaiheessa 2025–2026. Käytännössä hankkeessa toteutettavalla arviointi- ja valmistelutyöllä varmistetaan, että lainsäädäntötyössä eteen tulevat tarkennukset, muutokset ja lisäykset tehtyihin linjauksiin toteuttavat hallituksen uudistukselle asettamat tavoitteet. Uudistuksen julkisen talouden tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Lisäksi uudistuksen tulee sisältää tarvittavat muutokset eläkejärjestelmän rahoituksellisen kestävyuden varmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi. Uudistuksessa tulee myös löytää keinot eläkevakuutusmaksutason pitkän aikavälin konkreettiseen vakauttamiseen, jossa työeläkejärjestelmä sopeutuu mahdollisiin shokkeihin sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän avulla. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin. Ministeriön omarahoitusosuus kahden vuoden ajalta on noin 90 000 euroa.

Hankkeen kesto: 1.2.2025–31.10.2026

Haettu rahoitus: 2025: 80 000 €, 2026: 74 000 €, yhteensä 154 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita ja liittyy valtioneuvoston ydintoimintaan. Hankkeella on välitön liityntä eläkeuudistusta koskevaan lainsäädäntöhankkeeseen, joka sisältyy hallituksen lainsäädäntöohjelmaan. Lisäksi hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä sekä vaikuttava, ja sen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresursointia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa 79 000 euroa vuodelle 2025 ja ehdollisena 73 000 euroa vuodelle 2026.

15. Hyvinvointialueiden kustannuskehityksen hillitseminen varmistamalla hallituksen päättämien sosiaali- ja terveyspalvelujen säästötoimien valmistelua

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hallitusohjelman liitteessä B on linjattu sote-palveluihin kohdistuvista säästöistä, joilla hidastetaan kustannusten nousua ja varmistetaan sote-henkilöstön riittävyttä. Lisäksi keväällä 2024 hallitus linjasi lisätoimista. Julkisen talouden kestävyuden varmistamiseksi on välttämätöntä, että näihin liittyvät sosiaali- ja terveysministeriön lainsäädäntöhankkeet valmistellaan aikataulussa ja niille asetetut tavoitteet saavutetaan. Valtiovarainministeriön budjettiosaston aluetalouden yksikön asiantuntijat varmistavat osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon säästötoimien valmistelua sosiaali- ja terveysministeriössä sekä säästötavoitteiden saavuttamista. Lisäksi he muun muassa osallistuvat lakihankkeiden taloudellisten vaikutusten arviointiin varmistaen vaikutusten arvioinnin realistisuuden. Yksiköllä on keskeinen rooli mahdollisten korvaavien tai uusien säästötoimien valmistelussa ja sote-palvelujärjestelmän kehittämisessä julkisen talouden kestävyuden ja finanssipolitiikan tavoitteet huomioivalla tavalla.

Aluetalouden yksikköön palkattaisiin määräaikainen asiantuntija, joka tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä ja jolla on mahdollisesti myös kokemusta sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistehtävistä. Yksikön nykyiset resurssit ovat riittämättömät ottaen huomioon sote-palveluihin kohdistuvat säästötoimet ja hyvinvointialueiden suuri merkitys koko julkisen talouden kestävyydelle. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin.

Hankkeen kesto: 1.1.2025–31.3.2027

Haettu rahoitus: 2025: 73 500 €, 2026: 98 000 €, 2027: 24 500 €, yhteensä 196 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy hallitusohjelman keskeisiin tavoitteisiin ja hallituksen linjauksiin. Sosiaali- ja terveyspalvelujen säästötoimia koskeva kokonaisuus on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava, ja sen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresursointia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa hakemuksen mukaisesti 74 000 euroa vuodelle 2025 ja ehdollisena 98 000 euroa vuodelle 2026 ja 25 000 euroa vuodelle 2027.

16. Suomen valmistautuminen FATFin Viidennen arviointikierrokseen ja Suomen FAFT maa-arvioinnin koordinointi vuosina 2027–2028

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa laaditaan yksityiskohtainen suunnitelma Suomen toimenpiteistä FATFin (Kansainvälisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen toimintaryhmän) viidennen arviointikierroksen aikana. Suunnitelma pitää sisällään muun muassa aikataulun Suomen asiantuntijoiden osallistumisesta vertaisarviointeihin ja eri kansallisten viranomaisten tehtävät arviointikierroksella. Hankkeessa koordinoidaan myös Suomeen kohdistuvaan maa-arviointiin valmistautuminen, mukaan lukien arviointia varten valmistettavan kirjallisen materiaalin sisältävän materiaalipankin kokoaminen. Hanke liittyy hallitusohjelman kirjauksiin, joiden mukaan hallitus ryhtyy estämään lainsäädännöllisin toimin rahanpesua ja tehostaa erityisesti rahanpesuun liittyvää rikosyödyn takaisinsaamista ja hallitus varmistaa viranomaisten riittävät toimivaltuudet ja resurssit kansallisen riskiarvioin uhkien torjuntaan ja kriisien johtamiseen.

Arviointikierroksella Suomen on osallistuttava noin kuuden vuoden ajan toimintaryhmän arviointityöhön antamalla asiantuntijaresursseja muiden valtioiden maa-arviointeihin sekä asettautumalla itse arvioitavaksi. Jäsenvelvoitteiden käytännön toteuttaminen on suunniteltava huolellisesti, sillä viides arviointikierros on edellistä lyhyempi ja velvoitteet pitävät sisällään aikaisempaa huomattavasti suuremmat resurssipanostukset. Suomen rahanpesun ja terrorismin estämisyjärjestelmän arviointi tapahtuu vuosina 2027–2028 ja sitä varten tuotetaan laaja kirjallinen materiaali maa-arviointia ennen ja sen aikana. Arvioinnin tuloksilla on vaikutusta Suomen maineeseen ja sen epäonnistuminen voi johtaa Suomen nimeämiseen valtioksi, jolla on merkittäviä strategisia puutteita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä. Hankkeen koordinointi tapahtuu valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yksikössä, mutta hankkeessa toteutettaviin toimenpiteisiin osallistuvat kaikki kansalliset rahanpesun ja terrorismin estämiseen velvoitetut toimivaltaiset viranomaiset. Hanketta ei voida toteuttaa valtiovarainministeriössä virkatyönä, joten hanke edellyttää erillisen resursoinnin koordinaattorin tehtävään. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin ja 30 000 euroa aineistopankista ja hallinnon ohjelmistosta johtuviin ostopalveluihin.

Hankkeen kesto: kevät 2025–kesä 2028

Haettu rahoitus: 2024: 65 000 €, 2025: 65 000 €, 2027: 160 000 €, yhteensä 290 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy vain välillisesti hallitusohjelman toimeenpanoon. Hankkeistaminen ja lisäresurssitarpeen kohdentuminen jää hakemuksen perusteella jokseenkin epäselväksi. Kyseessä vaikuttaa olevan yleisen lisäresurssin hakeminen, jota ei VN Toimiva -määrärahan puitteissa ole perusteltua tukea. Lähtökohtaisesti ministeriöiden vastuulle kuuluvat maa-arvioinnit tulisi toteuttaa ministeriön omista toimintamenoista.

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

17. Tulohajauksen digiloikka yhteisellä ratkaisulla

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa luodaan edellytykset yhteisen digitaalisen tulohajausratkaisun käytön laajentamiseksi ja tuotantokäytön vakiinnuttamiseksi. Ratkaisua on vuoden 2024 aikana rakennettu yhteiskehittäen kolmen hallinnonalan (VM, OKM, TEM) kesken ja pilotoitu sopimuskauden 2025 tulossopimusten valmistelussa. Ratkaisu sujuvoittaa tulohajausprosessia, automatisoi prosessin manuaalisia työvaiheita ja tekee tulohajauksesta yhtenäisempää, läpinäkyvämpää ja ymmärrettävämpää sekä helpottaa kokonaiskuvan muodostamista, kun tavoitteet ovat jäsenneltyinä yhdessä paikassa ja niiden toteumatiedot voidaan koostaa virastolta hallinnonalatasolle ja edelleen valtioneuvostotasolle.

Hanke edistää osaltaan muun muassa hallitusohjelman kohdassa ”Valtioneuvoston johtaminen ja viestintä” viitattujen yhteisten tavoitteiden sekä toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioivien mittareiden jalkauttamista tulohajauksen avulla virastokenttään yli hallinnonalarajojen sekä hallitusohjelman kirjausta, jossa edellytetään hallitusohjelman toimeenpanon seurannan työkalujen kehittämistä sekä sitä, että seuranta on kansalaisten suuntaan avointa ja ajantasaista. Ratkaisun sovittaminen muille

hallinnonaloille ja käyttäjäkunnan laajentaminen edellyttää hankkeelle lisäresursointia. Määrärahaa haetaan 1,5 htv/vuosi palkkausmenoihin, 30 000 euroa ostopalveluihin sekä 30 000 euroa muihin kustannuksiin (varaus lisenssimaksuihin). Ministeriö on varautunut täydentämään hankerahoitusta noin 0,7 htv:n erityisasiantuntijaresursilla omarahoitteisesti.

Hankkeen kesto: 01.01.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 144 000 €, 2026: 144 000 €, yhteensä 288 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita, mutta liityntä on välillinen. Hankkeessa ei ole tunnistettavissa erityistä kiireellisyyttä hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden tai muiden hallituksen linjausten toteuttamisen kannalta.

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

Maa- ja metsätalousministeriö

18. Täydentävät esiselvitykset ja vaikutusarviot kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseksi

Osatoteuttaja: Ympäristöministeriö

Kuvaus hankkeesta (hakemus): EU:n ennallistamisasetus astui voimaan 18.8.2024. Asetuksen toimeenpanoa varten jäsenvaltioiden tulee laatia kansallinen ennallistamissuunnitelma kahden vuoden kuluessa. Suunnitelman laatimiseksi tulee toteuttaa tarvittavat esiselvitykset ja vaikutusarviot suunnitelluista toimenpiteistä ottaen huomioon tieteellinen näyttö. Ennallistamissuunnitelman laatiminen on keskeinen edellytys hallitusohjelman luonnon monimuotoisuutta ja ilmastoa koskevien toimien toteuttamiselle.

Määrärahaa haetaan esiselvitysten ja erityisesti sosio-ekonomisten vaikutusarvioiden toteuttamiseen. Olemassa olevien resurssien puitteissa on jo rahoitettu useita esiselvityksiä, jotka tukevat ennallistamisasetuksen toimeenpanoa. Lisäksi selvitystyötä on pyritty tekemään virkatyönä sekä ministeriöissä että tutkimuslaitoksissa niin kattavasti kuin mahdollista. Vaikutusarvioita tullaan tekemään virkatyönä hyvin kattavasti ennallistamissuunnitelman valmistelun aikana. Nämä panostukset eivät kuitenkaan riitä kattamaan ennallistamisasetuksen velvoitteita.

Tämänhetkisten arvioiden mukaan ennallistamisasetuksen toimeenpano vaatisi vähintään satojen miljoonien eurojen vuotuista lisäpanostusta nykytoimiin verrattuna vuoteen 2050 asti. Nykyisessä valtiontaloudellisessa tilanteessa mittavia lisäpanostuksia voi olla haasteellista toteuttaa, minkä vuoksi esiselvitykset ja erityisesti taloudellisten vaikutusten arvio kansallista ennallistamissuunnitelmaa laadittaessa ovat välttämättömiä, jotta suunnitelmaan voidaan valita kustannusvaikuttavimmat ja valtiontalouden kannalta toteuttamiskelpoiset toimet.

Esiselvitykset ja vaikutusarviot tehtäisiin vuoden 2025 aikana. Työn toteuttaisivat Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus, Suomen metsäkeskus ja Tapio. Esiselvitykset jakautuvat kahteen kokonaisuuteen: temaattiset selvitystarpeet (6 selvitystä eri asiakokonaisuuksista, MMM 4 selvitystä ja YM 2 selvitystä) ja vaikutusarviot. Määrärahaa haetaan 854 000 euroa ostopalveluihin, josta maa- ja metsätalousministeriölle yhteensä 770 000 euroa ja ympäristöministeriölle yhteensä 84 000 euroa. Maa- ja metsätalousministeriö on ennallistamisasetuksen toimeenpanoa varten rahoittanut tai rahoittaa käynnissä olevia selvityshankkeita yhteensä 905 180 eurolla ja ympäristöministeriö on rahoittanut selvityksiä 438 506 eurolla.

Hankkeen kesto: 1.1.2025–31.8.2026

Haettu rahoitus: MMM: 2025: 770 000 €, YM: 2025: 84 000 €, yhteensä 854 000 euroa

Kriteerien arviointi: Hanke ei suoraan liity hallitusohjelman toimeenpanoon, vaan suoraan sovellettavan EU-lainsäädännön toimeenpanoon. Hanke edistää kuitenkin hallitusohjelman keskeisiä tavoitteita ja on poikkihallinnollinen sekä yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava. Hankkeen voidaan arvioida olevan myös jossain määrin kiireellinen. Hankkeen voidaan katsoa osin edellyttävän hankehakemuksen mukaista lisärahoitusta, mutta tämän kokoluokan selvityksiä ei ole mahdollista rahoittaa kokonaan VN Toimiva -määrärahan puitteissa. Tarkoituksenmukaisempi rahoitusmalli voisi olla vuoden 2025 talousarvion mukainen valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva tutkimustoiminta (momentti 23.01.23).

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa 342 000 euroa vuodelle 2025. Määrärahasta kohdentuu päätoteuttaja maa- ja metsätalousministeriölle 300 000 euroa ja osatoteuttaja ympäristöministeriölle 42 000 euroa.

19. Fosforiasetuksen karjanlantapoikkeuksen talous- ja ympäristövaikutusten arviointi

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa arvioitaisiin fosforiasetuksen talous- ja ympäristövaikutuksia keskittyen etenkin karjanlantapoikkeuksen säilyttämisen vaikutuksiin. Hallitusohjelman mukaan fosforiasetuksen karjanlantapoikkeuksesta tehdään pysyvä. Lisäksi hallitusohjelman mukaan Saaristomeren valuma-alueen ravinnekuorma kiertotalouden esimerkkikohteena käännetään laskuun ja hallitus jatkaa Saaristomeri-ohjelmaa painottaen mittakaavaltaan merkittäviin ravinnekierron parantamisiin johtavia toimenpiteitä, kuten eläinperäisen ravinteiden kiertoa, maaperän pidätyskyvyn parantamista oleellisilla osuuksilla ja ravinteiden poistoa vesistöistä. Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallitus edistää vesistöjen parempaa ekologista tilaa sisävesistöissä ja merialueilla.

Fosforiasetuksen ja sen karjanlantapoikkeuksen säilyttämisen vaikutusten arvioimiseksi tarvitaan selvitystä, jolle ei ole varattu erillistä rahoitusta. Talousvaikutusten selvittämiseksi hankkeessa luotaisiin tilamalli, johon syötettävissä lähtötiedot eri kotieläintuotantosuuntien mallitiloilta. Tiloilla muodostuvaa lantaa käytetään lannoitteena mallitilojen omassa tuotannossa fosforiasetuksen lannoitusrajat huomioiden, lantapoikkeuksella ja ilman. Lannan käytön kustannuksia arvioidaan mm. kuljetus- ja levityskulujen kautta. Mikäli tilalla on ylimäärin lantafosforia, ylijäämän käytölle arvioidaan vaihtoehtoisia käyttökohteita sekä niistä aiheutuvia kustannuksia ja tuloja, kuten luovutus/myynti naapuritiloille ja lannan prosessoinnin mahdollisuudet. Mallinnusta voitaisiin hyödyntää myös jatkossa ravinnepäästöjen laskennassa.

Hankkeessa tilattaisiin Luonnonvarakeskukselta selvitys, jonka laatimiseen osallistuu useita eri sektoreiden asiantuntijoita. Yhteistyönä selvityksessä luodaan tarvittava tilamalli ja kootaan sen tarvitsemat lähtötiedot, toteutetaan mallinnus, käsitellään tulokset ja kirjoitetaan raportti johtopäätöksineen. Ministeriötasolla ei ole tarvittavaa mallinnukseen, teknologioihin ja ympäristövaikutuksiin liittyvää asiantuntemusta. Määrärahaa haetaan 170 000 euroa ostopalveluihin.

Hankkeen kesto: 1.1.2025–31.12.2025

Haettu rahoitus: 2025: 170 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman kirjausta. Kyseessä ei ole suoraan säädöshanke, mutta hankittava selvitys liittyy välittömästi hallitusohjelmakirjausta toteuttavan säädöshankkeen valmisteluun ja näin ollen myös valtioneuvoston ydintoimintaan. Hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän jossain määrin hakemuksen mukaista lisärahoitusta.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa 100 000 euroa vuodelle 2025.

Sosiaali- ja terveysministeriö

20. Hyvinvointialueiden ohjauksen tehostaminen (alivaltiosihteri STM/VM)

Osatoteuttaja: Valtiovarainministeriö

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeen tavoitteena on hyvinvointialueiden ohjauksen tehostaminen ja selkeyttäminen koko valtioneuvoston näkökulmasta. Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on, että hyvinvointialueiden ohjausrakenteita kehitetään ja selkeytetään siten, että varmistetaan yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut, henkilöstön riittävyys, hillitään kustannusten nousua ja edistetään kustannusvaikuttavuutta ottaen huomioon alueiden tarve säilyttää hyvinvointialueiden omistajuus omasta taloudestaan. Lisäksi hallitusohjelmassa on useita kirjauksia hyvinvointialueiden ohjauksen kehittämisestä.

Sosiaali- ja terveysministeri ja alue- ja kuntaministeri ovat sopineet määräaikaisen alivaltiosihteerin tehtävästä lisäresurssiksi tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Alivaltiosihteerin tehtävänä on ohjata ja yhteensovittaa ministereiden ja kansliapäälliköiden apuna sosiaali- ja terveysministeriössä ja valtiovarainministeriössä tapahtuvaa hyvinvointialueiden ohjausta koskevaa valmistelua. Ministeriöt eivät ole varautuneet määrärahasuunnittelussaan määräaikaisesta alivaltiosihteeristä aiheutuviin kustannuksiin. Rahoitusta tarvitaan alivaltiosihteerin ja hänen avustajansa palkkaus- ja muihin menoihin. Määrärahaa haetaan 2 htv/vuosi päätoteuttaja sosiaali- ja terveysministeriölle. Lisäksi työn luonne edellyttää runsaasti sidosryhmäyhteistyötä, josta aiheutuu myös merkittäviä matkustuskustannuksia, ja määrärahaa näihin muihin kustannuksiin haetaan 50 000 euroa.

Hankkeen kesto: 1.1.2025–31.12.2025

Haettu rahoitus: 2025: 307 040 €

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita. Hankkeistaminen jää hakemuksen perusteella kuitenkin epäselväksi ja hakemuksen perusteella vaikuttaa siltä, että kyseessä on yleisen lisäresurssin hakeminen, jota ei VN Toimiva -määrärahan puitteissa ole perusteltua tukea.

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

21. Samapalkkaisuuden taloustieteellinen vaikuttavuusanalyysi

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hanke sisältyy hallitusohjelman toimenpiteisiin ja tuottaa tietoa siitä, mitkä tekijät Suomessa tosiasiallisesti ovat vaikuttaneet sukupuolten välisen palkkaeron kehittymiseen pitkällä aikavälillä. Hanke toteuttaa hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan tehdään taloustieteellinen vaikuttavuusanalyysi, jossa selvitetään samapalkkaisuusohjelmien, lainsäädännön muutosten, taloussuhdanteiden, työmarkkinoiden rakennemuutosten ja työmarkkinatoimenpiteiden vaikutuksia naisten ja miesten keskiansioiden eron muutoksiin. Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallitus edistää samapalkkaisuuden periaatetta. Tavoitteena hankkeessa on saada tietoa eri tekijöiden vaikuttavuudesta siten, että samapalkkaisuuden edistämisen toimia voidaan jatkossa kohdentaa paremmin.

Hankkeessa vastataan ennalta määriteltyihin tutkimuskysymyksiin. Palveluntuottaja hyödyntää aiheeseen liittyviä aiempia STM:n selvityksiä sekä samapalkkaisuusohjelmien kokonaisarviointeja. Analyysissä eritellään, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet sukupuolten palkkaerojen muutoksiin ja millä tavalla. Hankkeessa tuotetaan mallinnus eri tekijöiden erillis- ja yhteisvaikuttavuudesta palkkaeron muutoksiin Suomessa noin kahdenkymmenen vuoden ajalta ja tuloksia käytetään samapalkkaisuuden edistämiseen päätöksenteon tukena.

Määrärahaa haetaan 300 000 euroa ostopalveluihin. Sosiaali- ja terveysministeriö huolehtii työryhmien toimintaan, viestintään, julkaisuprosesseihin ja kokouksiin sekä muuhun hallinnolliseen valmisteluun liittyvistä kuluista sekä arviolta 0,4 htv:n palkkakuluista.

Hankkeen kesto: 2025–2027

Haettu rahoitus: 2025: 150 000 €, 2026: 150 000 €, yhteensä 300 000 €

Kriteerien arviointi: Hankkeesta on suora hallitusohjelmakirjaus, mutta hankkeessa ei ole tunnistettavissa erityistä kiireellisyyttä hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden tai muiden hallituksen linjausten toteuttamisen kannalta. Tarkoituksenmukaisempi rahoitusmalli voisi olla vuoden 2025 talousarvion mukainen valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva tutkimustoiminta (momentti 23.01.23).

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.

22. Palvelujen HVA-järjestämistä toteutumisen koordinaatio- ja toimeenpanotehtävien kehittäminen

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeen tavoitteena on tukea hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvelvollisuuden toteutumisen arviointia STM:ssä, rakentaa sitä koskeva arviointikehikko ja -prosessi sekä toteuttaa STM:ssä tapahtuvaa prosessia arviointikehikon mukaisesti. Tarkoituksena on tuoda lisäresurssia ja osaamista hyvinvointialueiden lisärahoitus- ja arviointimenettelyjen prosessien kehittämiseen ja sen kautta parantaa valtioneuvoston kyvykkyyttä arvioida hyvinvointialueiden järjestämistä näissä prosesseissa. Lisäresurssia tarvitaan näiden prosessien kehittämiseen ja arviointikehikon rakentamiseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on avainroolissa sen arvioimisessa, miten sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä toteutuu hyvinvointialueilla. Hanke liittyy hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan hallitus tukee hyvinvointialueita järjestämistä toteutumisen kantamisessa ja sitoutuu tukemaan ministeriöitä niiden ohjaustehtävissä.

Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin. Hankkeessa käytetään omarahoituksena asian eteen tehtävää virkatyötä.

Hankkeen kesto: 1.1.2025–30.6.2027

Haettu rahoitus: 2025: 84 000 €, 2026: 84 000 €, 2027: 42 000 €, yhteensä 210 000 €

Lisäselvitys: Asiassa on pyydetty lisäselvitystä ja erittelyä siitä, miltä osin palkattavan lisäresurssin työpanos ajalla 4/25–6/27 kohdistuu sellaisiin tehtäviin, joissa kyseessä on määräaikainen hanke eikä pysyväisluonteinen tehtävä. Saadussa lisäselvityssä todetaan, että myös tällä ajalla lisäresurssin työpanos kohdistuu mallin jatkokehittämiseen, ja tämän kehittämistyön jälkeen tehtävää hoidetaan normaaleilla resursseilla.

Kriteerien arviointi: Hanke toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia ja liittyy valtioneuvoston tehtäviin. Hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava sekä kiireellinen. Lisäselvityksen perusteella hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresurssia siten, että määrärahaa myönnetään vuosille 2025–2026.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään rahoitusta 84 000 euroa vuodelle 2025 ja ehdollisena 84 000 euroa vuodelle 2026.

23. Lääkkeiden velvoitevarastoinnin uudistaminen ja lääkkeiden kriisivalmiuden edistäminen

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeen tavoitteena on uudistaa lääkkeiden velvoitevarastointilaki ja -asetus sekä valmistella lääkkeiden kriisivalmiuden edistämistä koskevat lakimuutokset. Lääkkeiden velvoitevarastointilain uudistus valmisteltaisiin siten, että hallituksen esitys voitaisiin antaa eduskunnalle budjettilakina syksyllä 2026. Lääkkeiden kriisivalmiutta koskevat lakimuutokset valmisteltaisiin mahdollisimman nopeasti.

Hankkeella toteutetaan hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet koskien muun muassa lääkkeiden velvoitevarastointilainsäädännön uudistamista, kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista sekä NATO-velvoitteiden toimeenpanoa lääkesektorilla. Hankkeessa työskentelee tällä hetkellä kolme henkilöä, joiden työaika jakaantuu useiden kiireellisten ja priorisoitavien hankkeiden välillä. Nykyisten resurssien ei arvioida riittävän hankkeen toteuttamiseen asetetuissa aikatauluissa, minkä vuoksi hankkeessa on tarvetta lisäresursoinnille. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin.

Hankkeen kesto: 1.1.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 77 000 €, 2026: 63 000 €, yhteensä 140 000 €

Kriteerien arviointi: Kyseessä on lainsäädäntöhanke, josta on suorat kirjaukset hallitusohjelmassa. Hanke myös sisältyy hallituksen lainsäädäntöohjelmaan ja liittyy valtioneuvoston tehtäviin. Hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä ja vaikuttava. Hanke koskee viivästyneitä lainsäädäntöhankkeita ja kuuluu täten hakukierroksen painopistealueeseen. Hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresursointia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa 74 000 euroa vuodelle 2025 ja ehdollisena 60 000 euroa vuodelle 2026.

24. Alkoholilakimuutosten toimeenpano

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeen tavoitteena on toimeenpanna hallitusohjelmaan sisältyvät lukuiset alkoholilainsäädäntöä ja -politiikkaa koskevat kirjaukset. Alkoholilain muutosta sekä alkoholipolitiikkaa koskevat muutokset ja selvitykset ovat valtava kokonaisuus, joka edellyttää laajaa kansallisen alkoholihallinnon osaamista, alkoholilain kokonaisuuden hallintaa, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä EU-lainsäädännön ja EU-oikeuden osaamista. Hallituksen tavoitteena on, että alkoholilain muutokset ja alkoholipolitiikkaan liittyvät selvitykset tehdään siten, että ne olisivat kaikki eduskunnassa tai jatkovalmistelussa viimeistään vuoden 2025 aikana, ja tämän jälkeen toimeenpanon tuki on tärkeää.

Sosiaali- ja terveysministeriössä alkoholilain ja koko alkoholipolitiikan kokonaisuus on yhden virkamiehen vastuulla. Alkoholilain valmistelu sekä selvitysten koordinaatio annetun aikataulun mukaisesti edellyttää lisäresursointia hankkeeseen siten, että kaksi asiantuntijaa on valmistelemassa uudistusta vuoden 2026 loppuun asti. Tällä hetkellä hankkeessa on VNK:n edellisellä kierroksella myöntämällä erillishoiduksella määräaikainen virkamies tukemassa vakituisen virkamiehen työtä ja määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin kyseisen määräaikaisen tehtävän jatkamiseksi.

Hankkeen kesto: 1.7.2025–30.6.2026

Haettu rahoitus: 2025: 40 000 €, 2026: 40 000 €, yhteensä 80 000 €

Kriteerien arviointi: Hankkeesta on suorat hallitusohjelmakirjaukset ja hanke kuuluu lainsäädäntöhankkeena valtioneuvoston ydintoimintaan. Hanke sisältyy hallituksen

lainsäädäntöohjelmaan ja -suunnitelmaan. Edellisellä määrärahakierroksella hankkeelle ei ole myönnetty rahoitusta vuodelle 2026, koska hakemuksen mukaan valmistelu painottui vuodelle 2024. Tällä hetkellä hankekokonaisuutta koskevan aikataulun perusteella hankkeen toteuttamisen voidaan katsoa edellyttävän hakemuksen mukaista lisäresursointia.

Päätösesitys: Hankkeelle myönnetään määrärahaa hakemuksen mukaisesti 40 000 euroa vuodelle 2025 ja ehdollisena 40 000 euroa vuodelle 2026.

Ympäristöministeriö

25. Uusiomateriaalirekisterin toteuttaminen

Kuvaus hankkeesta (hakemus): Hankkeessa toimeenpannaan valmisteilla olevaa jätelain muutosta perustamalla uusiomateriaalirekisteri jätelain mukaisia sivutuotteita ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevia päätöksiä varten. Hanke liittyy hallitusohjelman lukuihin ”Luvituksen sujuvuudesta Suomen kilpailuetu” ja ”Jätteestä raaka-ainetta ja omavaraisuutta”. Ehdotetussa uudessa kevennyksessä ja lupa- ja valvontavirastoon keskitetyssä menettelyssä nopeutetaan ja sujuvoitetaan yritysten uusiomateriaalien tuotteistamista/poistumista jätesäätelyn piiristä. Uusiomateriaalirekisteriä koskeva jätelain muutosehdotusluonnos on lähdyssä lausuntokierrokselle marraskuussa 2024 ja muutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta.

Rekisteri toteutetaan osaksi olemassa olevaa ympäristöhallinnon hallinnoimaa ja ympäristöministeriön omistamaa niin sanottua Y-alustaa ja Aluehallinnon asiointipalvelua tai jatkossa käyttöön otettavaa Luvat ja valvonta -palvelua. Kokonaisuuteen toteutetaan asiointi ja lomakkeet toiminnanharjoittajille hakemuksen tekemiseksi, tulevalle Lupa- ja valvontaviranomaiselle hakemusten käsittelyyn ja päätöksen tekemiseen liittyvät toiminnallisuudet sekä päätösten katselumahdollisuus avoimessa tietopalvelussa.

Hanketta varten rekrytoidaan projektipäällikkö, joka huolehtii hankkeen organisoinnista ja etenemisestä. Hanke alkaa rekisterin ja tarpeiden tarkemmalla määrittelyllä KEHA-keskuksen kanssa. Määrittelyn perusteella tilataan toteutustyö KEHA-keskukselta, joka toteuttaa rekisterin vuoden 2025 aikana. Rekisterin tulee olla käyttöönotettavissa näillä näkymin 1.1.2026. Vuonna 2026 varaudutaan vielä käyttöönottovaiheen tukemiseen ja viimeistelytyöhön. Määrärahaa haetaan 1 htv/vuosi palkkausmenoihin ja 180 000 euroa ostopalveluihin.

Hankkeen kesto: 1.1.2025–31.12.2026

Haettu rahoitus: 2025: 207 600 €, 2026: 44 400 €, yhteensä 252 000 €

Kriteerien arviointi: Hanke liittyy hallitusohjelman kirjauksiin välillisesti. Kyseessä on rekisterin perustamista koskeva tietojärjestelmähanke, jonka taustalla olevan lainsäädännön valmistelu on vielä kesken. Kyseisellä tehtäväkentällä myös alainen hallinto on keskeisessä roolissa. Tämän tyyppistä toimeenpanotehtävää ei ole perusteltua rahoittaa VN Toimiva -määrärahan puitteissa.

Päätösesitys: Hankkeelle ei myönnetä rahoitusta määrärahasta.